

Strategi for psykiatriforskning 2023-2027

Forord

Psykiatricområdet står med mange store opgaver foran sig. På landsplan og i Region Syddanmark.

Flere og flere patienter vil i fremtiden få brug for vores hjælp. Det betyder, at vi skal være dygtigere, og at vores tilbud til patienter og pårørende skal løftes.

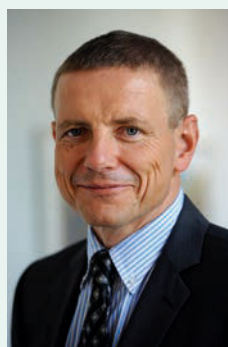
Her spiller forskning en afgørende rolle. I Psykiatrien i Region Syddanmark har vi derfor udarbejdet en ny forskningsstrategi, der sætter både retning for forskningsinitiativer til gavn for patienter og pårørende, men også retning for udviklingen af forskningsorganisationen, så den hele tiden understøtter forskerens behov, og sikrer, at der bygges bro til klinikken. Ambitionen med strategien er, at forskningsområdet i Region Syddanmark i endnu højere grad kan byde ind både nationalt og internationalt.

Det gælder forskning lige fra de bagvedliggende årsager til psykiske lidelser inden for den bio-psyko-sociale forståelsesramme, til klinisk forskning der kan styrke det evidensmæssige grundlag for vores behandlingstilbud og løfte patienter og pårørendes tilfredshed.

I Psykiatrien i Region Syddanmark har vi allerede en række styrkepositioner og eksisterende forskningsmiljøer, som vi kan bygge videre på. Det gælder bl.a. digital psykiatri, udviklingsforstyrrelser hos børn og unge, retspsykiatri, sygeplejeforskning, hjerneforskning, forskning ift. spiseforstyrrelser, selvmordsforskning og alkohol-forskning.

Men der er ingen tvivl om, at vi skal blive ved med at udvikle området generelt, ligesom vi også skal vende blikket - og forskningen - mod pårørendeinddragelse, personlig medicin og mental sundhed. Når patienter undervejs i et behandlingsforløb mødes af personale med forskellige fagligheder, er det også vigtigt, at vi i vores forskning lægger vægt på involvering af forskellige professioner på tværs af sektorer.

Jeg vil gerne sige tak for de mange input, der er kommet undervejs i processen med tilblivelsen af strategien. Det har været spændende at følge, og jeg ser nu frem til samarbejdet omkring implementeringen af strategien.

Anders Meinert
Lægefaglig direktør

Indhold

1. Baggrund	5
2. Nationale og regionale rammevilkår for psykiatrisygehusets forskning	6
3. Fortsat strategisk udvikling af psykiatriforskning	8
4. Forskningsstrategiens 14 anbefalinger	10
5. Implementering af forskningsstrategiens anbefalinger	18
Bilag 1: Oversigt over psykiatriforskningens organisering og ledelse i Region Syddanmark 2022.	19
Bilag 2: Status på regionale mål på forskningsområdet	20
Bilag 3: Viden og værktøjer til forskere	25
Bilag 4: Udfordringer på psykiatriområdet	26

1. Baggrund

Forskning er en vigtig opgave for psykiatrien i Region Syddanmark (psykiatrisygehuset), som er en del af Syddansk Universitetshospital. Forskning bidrager til den samlede mængde af evidensbaseret viden om psykiatrisk pleje og behandling. Forskning styrker endvidere den evidensbaserede og metodiske tænkning i klinikken og kan være et element i rekruttering af dygtige klinikere.

Forskning er en kerneopgave sammen med udredning, pleje, behandling og uddannelse, og den psykiatriske forskning skal være til gavn for patienter og pårørende og skal involvere sygehuspersonalet bredt. Det er en central forudsætning ved psykiatrisygehuset, at patienten sættes først. Derfor skal patienter og pårørende inddrages både i identifikation af behov og i selve gennemførelsen af forskningen.

Forskningsområdet har gennemgået en positiv udvikling i samarbejdet med de somatiske sygehuse, offentlige og private aktører og ikke mindst Syddansk Universitet (SDU). Det har bl.a. resulteret i, at psykiatrisygehuset nu indgår i Syddansk Universitetshospital (psykiatrisygehusets samarbejde med og snitflader til øvrige aktører er illustreret i bilag 1). Fremover bliver en af opgaverne i strategiperioden at sikre et endnu større kendskab til forskningsresultaterne i og uden for psykiatrisygehuset.

Denne forskningsstrategi er blevet til på baggrund af en bred involverende proces, som bl.a. har involveret psykiatrisygehusets forskningsenheder, tilknyttede professorer, forskningsstrategirådet, de somatiske sygehuse, patient- og pårønderådene samt ledelses- og MED-systemet (medindflydelse og medbestemmelse) i psykiatrisygehuset. Målgruppen for strategien er først og fremmest alle, der arbejder med forskning i psykiatrisygehuset. Det vil sige ledere på alle niveauer, forskere, klinikere etc. og derudover også patienter og pårørende. Endelig retter strategien sig også mod psykiatrisygehusets øvrige samarbejdspartner og andre med særlig interesse for psykiatrien.

2. Nationale og regionale rammevilkår for psykiatrisygehusets forskning

Der er fra nationalt og regionalt hold givet en række strategiske og planmæssige forudsætninger for psykiatrisygehusets forskningsstrategi, som danner de ydre rammevilkår for strategien, og som udgør de overordnede strategiske pejlemærker for forskningen i psykiatrisygehuset:

Fagligt oplæg til en 10-årsplan "Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser"

Af det faglige oplæg fremgår, at der som en specifik anbefaling til det politiske niveau bør ske implementering af "National forskningsstrategi til gavn for mennesker med psykiske lidelser" fra 2015. Strategien rummer en række anbefalinger inden for temaerne:

1. Forebyggelse og tidlig indsats
2. Styrket sammenhæng
3. Høj kvalitet i den faglige indsats
4. Inddragelse af brugere, pårørende og civilsamfund
5. Forebyggelse af tvangs- og magtanvendelse
6. Bedre styring og ressourceanvendelse.

Strategi for Sundhedsforskning – Kliniknær forskning til gavn for patienten

"Strategi for Sundhedsforskning – Kliniknær forskning til gavn for patienten" er godkendt af regionsrådet den 28. januar 2019. Det er den overordnede regionale strategi for udvikling af forskningen på sundhedsområdet i Region Syddanmark, som bl.a. bygger ovenpå regionens pejlemærker. Strategien indeholder en række overordnede fokusområder og målsætninger (se bilag 2) for udviklingen af forskningen i Region Syddanmark. Disse fokusområder uddybes yderligere i afsnit 5.

Psykiatriplan 2020-2024

Region Syddanmarks psykiatriplan fastslår, at patienterne i psykiatrisygehuset tilbydes det bedst mulige pleje- og behandlingsforløb, som kendetegnes ved, at mennesker med psykiske lidelser mødes som ligeværdige partnere med indflydelse på egen pleje og behandling, samt at de tilbydes et rettidig tilstrækkeligt, sammenhængende og recoveryorienteret patientforløb af høj kvalitet. Planen slår samtidig fast, at forskning i psykiatri er af afgørende betydning for, at både de nuværende og fremtidens patienter får den bedste pleje og behandling. Hertil fokuserer planen særligt på udvikling af forskningsområderne inden for:

1. Pårørendeinddragelse
2. Personlig medicin
3. Mental sundhed

Pejlemærker for fastholdelse og rekruttering

Region Syddanmarks Hovedudvalg har den 19. maj 2022 vedtaget pejlemærker for fastholdelse og rekruttering, hvor det fremgår, at sammenhængen mellem klinisk arbejde og udviklings-, kvalitets-, uddannelses-, forsknings- og koordinationsarbejde skal styrkes. Det skal bl.a. ske ved at sikre, at flest mulige medarbejdere, som arbejder med fx udvikling, kvalitet, uddannelse, forskning og koordination, også har arbejdstid i klinikken, samt at der prioriteres kliniknær forskning til gavn for patienten.

Partnerskabsaftale mellem Region Syddanmark og Syddansk Universitet

Psykiatrisygehuset indgår i regionens samarbejder og partnerskaber, som bl.a. omfatter Syddansk Universitetshospital i regi af Institutter ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet. Det forventes yderligere styrket, når SDU og OUH er sammenbygget. Ambitionen er at udbygge samarbejdet mellem regionens samlede virksomhed og universitetets sundhedsvidenskabelige, tekniske, naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske fakulteter. En del af det videre samarbejde vil ske i regi af Danish Translational Hub, hvor der med afsæt i interdisciplinær og brugerinvolveret forskning findes den korteste vej fra idé og forskning til anvendelse. Ambitionen er at få de nyeste behandlingsformer hurtigst muligt ud til patienterne.

3. Fortsat strategisk udvikling af psykiatriforskning

Forskningsstrategien bygger videre på den foregående strategi, der indeholdt mål inden for følgende seks indsatsområder:

1. Patienten først
2. Forskning, der skaber værdi for klinikken
3. Højere forskningskvalitet
4. Prioriterede forskningsområder
5. Øget udbredelse og formidling
6. Det skal være lettere at være forsker

Blandt disse mål er psykiatrisygehuset lykkedes med at øge antallet af forskningsaktive medarbejdere og publikationer samt at øge impact factor (se bilag 2), og det er områder som fortsat vil blive fulgt tæt. Herudover er der fortsat behov for at fastholde fokuspunkter fra den tidligere strategi i den nye strategiperiode. Derfor indeholder den nye strategi anbefalinger, som bl.a. vedrører patient- og pårørendeinddragelse, samt høj forskningskvalitet – fx via etablering af Center for Excellent Klinisk Forskning. Herudover vil der være et fortsat fokus på formidling, udbredelse, klare rammer og processer, rekruttering af forskere, internationalt samarbejde og implementering af forskningsresultater.

Forskning i psykiatrisygehuset i bevægelse

De igangværende forskningsprojekter i psykiatrisygehuset er mange, og der kommer løbende flere projekter til. Psykiatrisygehusets årsrapport over psykiatrisk forskning giver en status på igangværende og afsluttede projekter og på målopfyldelse af de regionale og strategiske mål. Årsrapporterne kan tilgås via psykiatrisygehusets hjemmeside: psykiatriensyddanmark.dk/forskning

Ambitioner for den psykiatriske forskning

Samlet set kan de helt afgørende udfordringer for mennesker med en psykisk lidelse sammenfattes under hovedtemaet 'ulighed i sundhed', som også indgår i FN's verdensmål, og det vil således blive styrende for den fremadrettede forskning. I årene, der kommer, vil psykiatrisygehuset derfor både skulle øge andelen af driftsbudgettet i overensstemmelse med regionsrådets målsætninger, samt videreudvikle og konsolidere de styrkepositioner, som allerede er opbygget over en årrække i psykiatrisygehuset. Dette illustreres både gennem markant øget antal videnskabelige publikationer, øget antal forskere og øgede midler i dels Psykiatriens Forskningsfond, dels gennem ekstern finansiering fra offentlige og private fonde. Kvaliteten af forskningen er ligeledes øget med den effekt, at der regelmæssigt publiceres i tidsskrifter af høj kvalitet, ligesom regionens forskere hyppigt er repræsenteret i nationale råd mv. Inden for de sidste ti år er der samtidig sket en solid opbygning af specialkompetencer i forskningsenhederne.

Ambitionen for den psykiatriske forskning i perioden 2023-2027 er, at der udføres forskning på højt internationalt niveau, at der bidrages til gennembrud og kvantespring i pleje og behandling af psykiske lidelser, samt at psykiatrisygehuset får omsat forskning, innovation og udvikling til praksis. Det kræver tæt sammenhæng mellem forskning, innovations- og forbedringsarbejdet i regi af den Syddanske Forbedringsmodel. Det kræver desuden, at der bygges oven på de nuværende styrkepositioner, ved etablering af flere eliteforskningsmiljøer, samt et øget fokus på internationalisering.

Styrkepositioner og strategiske forskningsområder, der skal fastholdes og udvikles i strategiperioden

Psykiatrisk Sygepleje- og Sundhedsforskning: Forskning i at udvikle og forbedre kvaliteten af de sygepleje- og sundhedsfaglige interventioner i tæt samarbejde med borgere, pårørende, professionelle og psykiatriske institutioner. Dette gennem anvendelsesorienteret, praksisnær og translationel forskning.

Retspsykiatrisk forskning: Forskning, der har til formål at forbedre kvaliteten af de sundhedsfaglige interventioner for og i tæt samarbejde med retspsykiatriske patienter, pårørende, professionelle og øvrige relevante nationale og internationale institutioner.

Alkoholforskning: Forskning i at nedbringe alkoholforbrug blandt psykiatriske patienter i samarbejde med bl.a. kommuner og almen praksis.

Digital psykiatri: Forskning i digital teknologi til mental sundhedsfremme og psykiatrisk behandling med det formål at understøtte psykiatriens aktuelle behov.

Hjerneforskning: Translationel forskning og forskningssamarbejde mellem grundlæggende neurovidenskab og klinisk forskning med det formål at styrke neurovidenskabelige translationelle forskningsaktiviteter.

Center for spiseforstyrrelser: Forskning i og udviklingsprojekter inden for behandling af personer med spiseforstyrrelser på både nationalt og internationalt niveau.

Center for pårørendeinddragelse: Forskning, der har til formål at understøtte psykiatriens og somatikens arbejde med pårørendeinddragelse gennem indsamling og videns generering omkring inddragelse af pårørende til personer med psykisk lidelse.

Center for selvmordsforskning: Forskning i belastende og beskyttende faktorer for selvmordsadfærd og anden selvskadende adfærd og indgå i nationale og internationale forskningssamarbejder.

Forskning i udviklingsforstyrrelse: Forskning i udviklingsforstyrrelser blandt børn og unge i psykiatrien i et tæt samarbejde med voksenpsykiatrien og en række forskningsenheder/institutter, hvor klinikere og forskere arbejder side om side.

4. Forskningsstrategiens 14 anbefalinger

Afsættet for den fortsatte strategiske udvikling af forskningsområdet i psykiatrisygehuset er udfordringsbilledet samt de nationale og regionale retningsgivende planer og strategier for forskning.

Gennem seks temaer beskrives forskningsstrategiens 14 anbefalinger for udvikling af forskningsområdet:

- Prioriterede forskningsområder
- Forskningsorganisation der understøtter høj kvalitet
- Optimering af forskningsenheder og -strategiråd
- Rekruttering og fastholdelse af forskere
- Strategisk fokus på formidling
- Strategisk fokus på implementering

PRIORITEREDE FOKUSOMRÅDER

Der er en række overordnede faglige fokusområder, som der - i forlængelse af "National forskningsstrategi til gavn for mennesker med psykiske lidelser" - vil blive taget afsæt i, når der prioriteres ressourcer til forskning i psykiatrisygehuset:

Forebyggelse og tidlig indsats

Fremme af mental sundhed samt forebyggelse og tidlig indsats er væsentlige fokusområder for en bæredygtig og effektiv indsats for mennesker med psykiske lidelser. Der er brug for nytænkning ift. alle psykiske lidelser med undersøgelse af muligheder for forebyggelse og tidlig intervention og et samtidigt fokus på, hvilke individuelle og samfundsmæssige konsekvenser dette kan have. Forebyggelse og tidlig indsats handler både om at forebygge psykisk og fysisk lidelse, ulykker og selvmord samt stigmatisering og udelukkelse fra hverdags- og arbejdslivet som følge af en psykisk lidelse.

Styrket sammenhæng

Mennesker med psykiske lidelser har ofte psykosociale funktionsnedsættelser og derfor behov for en tværfaglig og helhedsorienteret indsats på både det psykosociale område og ift. uddannelse og beskæftigelse. Den sundhedsfaglige indsats omfatter således ofte både kontakt med psykiatrisygehus- og praksissektor samt andre aktører. Samarbejdet mellem sygehus, kommune og praksissektor udgør en række indsatser, som går på tværs af professioner, sektorer og politiske niveauer. Forløb for mennesker med psykiske lidelser kan spænde fra fuld tilbagevenden til hverdagslivet efter en enkelt sygdomsepisode til udvikling af svære og langvarige forløb. Nogle mennesker vil med begrænset støtte selv kunne håndtere udfordringerne evt. sammen med pårørende og netværk. Andre kan have så komplekse problemstillinger, at der er behov for flere samtidige indsatser. At styrke sammenhængen i indsatsen kræver fokus på både at sikre den organisatoriske sammenhæng og på at skabe værdi i den sammenhængende indsats for den enkelte. Organisations-, ledelses- og forvaltningsforskningen kan sammen med sundhedstjenesteforskning og klinisk epidemiologi bidrage med vigtig viden om det sammenhængende sundhedsvæsen.

Høj kvalitet i den faglige indsats

Høj kvalitet i indsatsen for mennesker med psykiske lidelser handler om, at indsatsen er effektiv og af høj faglig kvalitet, og at der tages udgangspunkt i den enkeltes behov og ønsker. Høj kvalitet handler desuden om, hvorvidt indsatserne øger den enkeltes trivsel og livsmuligheder.

Uanset målet med indsatsen bør fokus altid være, at personen helbredes samt opnår et meningsfuldt og tilfredsstillende liv. For at sikre høj kvalitet skal den faglige indsats så vidt muligt baseres på evidens, så det sikres, at de metoder og modeller, der anvendes, er relevante, effektive og med begrænsede skadevirkninger. Indsatserne vil ofte skulle udvikles på baggrund af viden fra forskellige faglige perspektiver og forskningstraditioner.

I alle sektorer er der samtidig et stigende fokus på anvendelsen af velfærdsteknologier, og der er behov for løbende erfaringsopsamling og forskning i disse teknologiers effekter, mulige skadevirkninger, ressourceforbrug, organisering m.v.

Forebyggelse af tvang

Tvangs- og magtanvendelse er reguleret ved lovgivning på henholdsvis psykiatri- og socialområdet. Selvom der er tale om forskellige former for indgreb i selvbestemmelsesretten med forskellige lovmæssige reguleringer, er der overlap ift. behovet for viden. Der er i dag igangsat en række initiativer og konkrete indsatser for at forebygge tvangs- og magtanvendelse samt for mere generelt at nedbringe konfliktniveauet på sygehuse, sikrede institutioner, botilbud m.v. Der er i den forbindelse også behov for at belyse forhold i den eksisterende lovgivning, der kan virke som barriere for at fremme forskning og vidensopsamling på området. Måltrettet forskning skal systematisk kortlægge hele forløbet op til situationer, der resulterer i tvangsforanstaltninger, således at man bliver i stand til bedre at forebygge, at tvangs- og magtanvendelser bliver nødvendige. Der er behov for viden, der kan bidrage til at nedbringe omfang og varighed af tvangs- og magtanvendelse mest muligt, samt viden om hvordan indgreb i selvbestemmelsesretten kan gennemføres med høj faglig og brugeroplevet kvalitet. Det er vigtigt at sikre løbende erfaringsopsamling og viden på tværs af nationale og internationale initiativer mhp. udpegning af kerneelementer i en praksis, der virker konfliktnedtrappende og tvangsforebyggende. Parallelt hermed skal forskning bidrage til udvikling af en evidensbaseret praksis ift. at vejlede kommunale og regionale tilbud, fagprofessionelle og interessegrupper i at arbejde med reduktion af behovet for anvendelse af tvangs- eller magtanvendelse.

Bedre styring og ressourceanvendelse

Der er konstant krav om, at den offentlige sektor anvender ressourcerne med størst mulig værdi og effekt for den enkelte og for samfundet. Det er således væsentligt at sammenholde effekten af indsatser med brugen af ressourcer. Samtidig sker der løbende ændringer i nationale prioriteringer, borgerrettigheder, konjunkturer m.v., som påvirker kommuners og regioners muligheder for at styre kapacitet og kvalitet.

Begrebet 'ressource' eller 'kapacitet' anvendes her som udtryk for penge, personale, pladser, senge, konsultationer m.v. Begrebet 'styring' kan forstås meget bredt, men anvendes her om den indsats og de redskaber og teknologier, der skal bidrage til at give mest mulig værdi og effekt for de ressourcer, der er til rådighed. Begrebet 'styring' anvendes om såvel nationale tiltag som regionale og lokale prioriteringer og tiltag, der måtte påvirke effekten af indsatser. Dette forskningsmæssige fokus på styring og ressourceanvendelse kan udfoldes i selvstændige forskningsinitiativer, men kan også med fordel integreres i andre forskningsprojekter, således at forskere i forbindelse med tilrettelæggelse af forskningsprojekter overvejer de korte- og langsigtede ressourcemæssige implikationer af forskningsprojektet.

1. Prioritering af forskning i de nuværende styrkepositioner og strategiske indsatsområder samt strategiens fokusområder:

- Forebyggelse og tidlig indsats
- Styrket sammenhæng
- Høj kvalitet i den faglige indsats
- Forebyggelse af tvang

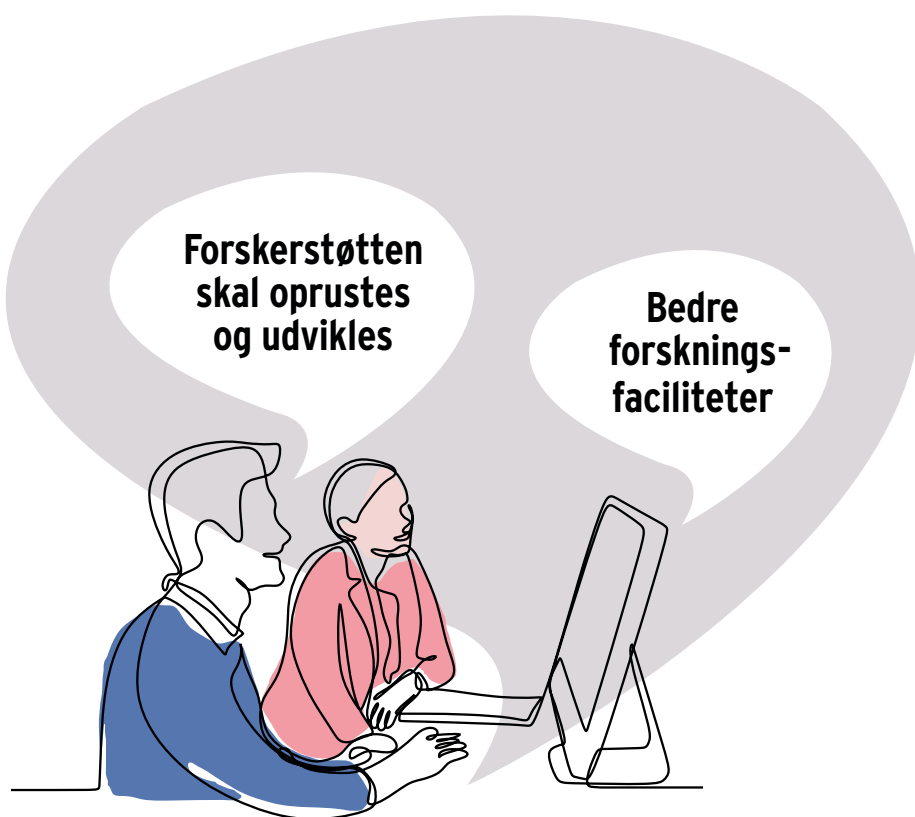

2. Forskning skal være til gavn for patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle.

I forbindelse hermed skal patient- og pårørenderekruteringen på tværs af psykiatrisygehuset styrkes, så patienter og pårørende tilbydes at deltage i forskningsprojekter relevante for den enkelte

FORSKNINGSORGANISATION, DER UNDERSTØTTER HØJ KVALITET

Forskning af høj kvalitet udspringer typisk af et miljø med kompetent forskningsledelse, erfarne vejledere og nødvendige støttefunktioner, fx adgang til data og dataudveksling, forskningsbibliotek, databaser, beregningsfaciliteter, evt. laboratoriefaciliteter mv. samt et godt samarbejde med andre forskningsmiljøer. Forskning og udvikling forudsætter endvidere samarbejdsrelationer, der rækker ud over forskningsverdenen til fx fageksperter og praktikere, brugere og de institutionelle miljøer, som skal medvirke til og efterfølgende implementere resultaterne. I strategiperioden vil der således være en række udviklingsspor ift. at sikre de bedst mulige organisatoriske rammer omkring forskningen i psykiatrisgehuset.

- 3. Center for Excellent Klinisk Forskning etableres i strategiperioden i samarbejde med SDU.**

Centeret skal via forening af klinik og forskning skabe banebrydende klinisk relevante forskningsresultater på et højt internationalt niveau.

- 4. Forskerstøtten skal oprustes og udvikles i tæt samarbejde med forskere.**

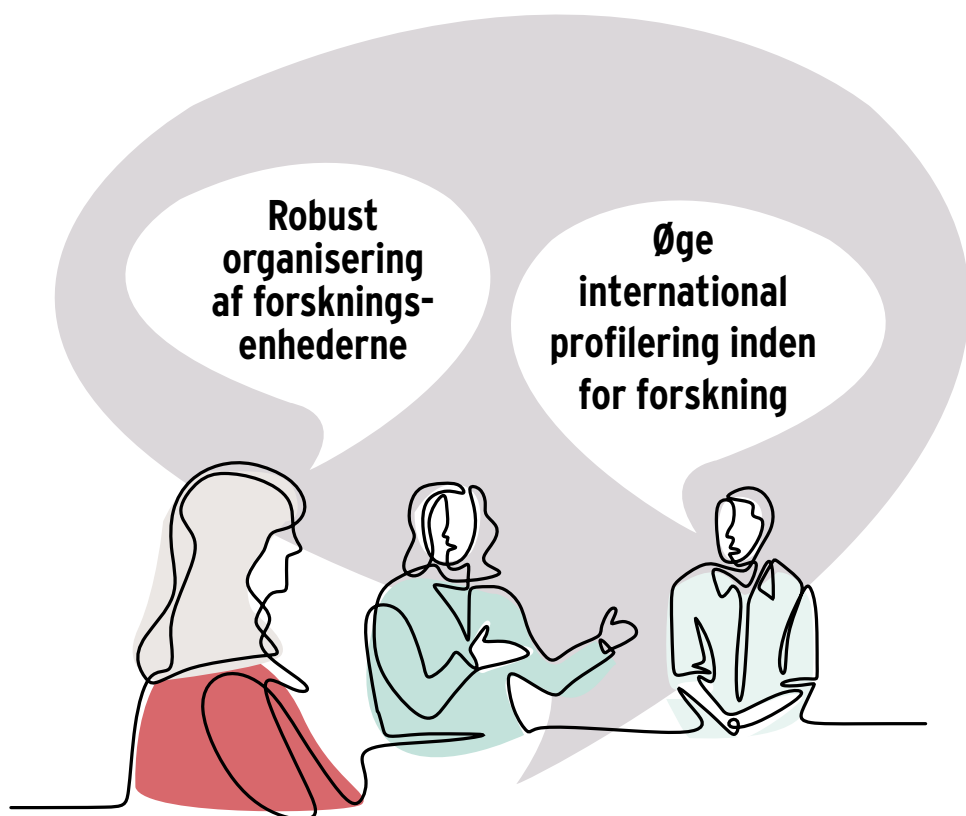
- 5. Bedre forskningsfaciliteter og prioritering af laboratoriefaciliteter.**

Muligheden for at udbygge forskningsfaciliteter vurderes. Herunder vil laboratoriefaciliteterne få afsat særskilte midler fra 2023.

OPTIMERING AF FORSKNINGSENHEDER OG -STRATEGIRÅD

Det er afgørende for forskere at indgå i en robust forskningsenhed for at få den fagligt relevante sparring. I skrivende stund er de kliniske afdelinger i psykiatrisygehuset ikke alle favnet af en forskningsenhed. En velfungerende forskningsenhed har den rette sammenhæng med nogle seniorer forskere og flere juniorforskere. Samtidig har den teknologiske udvikling betydet, at det er endnu nemmere at indgå virtuelt i forskellige organisatoriske sammenhænge end tidligere.

Psykiatrisygehuset har haft nedsat et forskningsudvalg samt et strategiråd, som bl.a. har været med til at skabe gode rammer for forskningen i psykiatrisygehuset og har medvirket i udlodningen af psykiatrisygehusets egne forskningsmidler. I takt med at forskningsområdet forventes at vokse, er der fortsat behov for, at strategirådet på et overordnet niveau kan være med til at føre forskningsstrategien ud i livet ved løbende at have fokus på retningen for udviklingen af forskningsområdet.

6. Robust organisering af forskningsenhederne.

I 2023 laves - i samarbejde med SDU - en plan for robust organisering af forskningsenhederne i psykiatrisygehuset. I forlængelse heraf laves en model for lokal sekretariatsbetjening i forskningsenhederne, som vil knyttes til forskningsenhedens størrelse.

7. Optimering af Forskningsstrategirådets organisering og opgaver.

Herunder skal der udarbejdes et nyt kommissorium for Forskningsstrategirådet bl.a. med repræsentation af patient- og pårørenderepræsentanter.

8. Psykiatrisygehuset øger sin internationale profilering inden for forskning.

Dette skal bl.a. ske ved at yde økonomisk støtte til egne forskeres ophold på udenlandske universiteter og hospitaler og til medfinansiering af udenlandske forskeres studieophold inden for psykiatrisygehuset.

REKRUTTERING OG FASTHOLDELSE AF FORSKERE

Hovedudvalgets pejlemærke peger på, at sammenhængen mellem klinisk arbejde samt udviklings-, kvalitets-, uddannelses-, forsknings- og koordinationsarbejde skal styrkes. Derfor skal det sikres, at flest mulige medarbejdere, som arbejder med fx forskning, også har arbejdstid i klinikken. Endvidere er det afgørende, at der sikres rekruttering og fastholdelse af forskertalenter samtidig med, at psykiatrisygehuset tilbyder tydelige karriereveje igennem forskerkarrieren.

I takt med at forskningsområdet vil vækste, bliver det i stigende grad et vigtigt fokus-punkt at rekruttere både yngre og erfarne forskere i et tæt samarbejde med SDU.

9. Psykiatrisk Forskerakademi permanentgøres i 2023.

Der skal fortsat arbejdes med eksempelvis rekruttering og fastholdelse, journal clubs, inklusion af studerende på de fem kandidatuddannelser på SDU, internationale workshops og psykiatrisk efterårsskole.

10. Optimere rekruttering og fastholdelse af medarbejdere med både klinisk og ikke-klinisk baggrund.

Minimum én professor og én lektor skal være ansat på alle kliniske afdelinger i Region Syddanmark. Antallet af forskningsansatte kan være flere afhængigt af afdelingens størrelse og faglige profil.

STRATEGISK FOKUS PÅ FORMIDLING

Forskerne i psykiatrisygehuset er en enorm ressource ift. at være ajour på den nyeste viden inden for eget forskningsfelt, og denne viden kan i højere grad bringes i spil og omsættes til ny kliniske interventioner. Sammenhængen skal også styrkes ved, at forskernes ekspertise i højere grad bliver tilgængelig for kollegaerne på afdelinger, så forskning og klinik løbende deler og udveksler viden. Endvidere vil en øget formidling af forskningsresultater til omverdenen være med til at afstigmatisere psykiatriområdet.

11. Systematisk overblik over og formidling af psykiatrisk forskning.

Dette skal ske løbende for sikre kendskab til resultaterne og for at sikre, at forskningen er i overensstemmelse med regionale og nationale prioriteringer.

12. Udvikling af model for fastsættelse af mål for produktion, formidling og undervisning i samarbejde med SDU.

13. Kontinuerligt fokus på gensidig læring og vidensudveksling mellem forskning og klinisk praksis.

STRATEGISK FOKUS PÅ IMPLEMENTERING

Bedre implementering af viden fra forskningsmiljøer både i psykiatrisygehuset, men også fra andre regioner og internationalt, skal være med til sikre virksomme indsatser af høj faglig kvalitet. Det er derfor vigtigt, at nye forskningsresultater hurtigt bliver omsat til nye pleje- og behandlingsformer til gavn for patienter og pårørende.

14. Nye og relevante forskningsresultater omsættes til klinisk praksis.

Faglig og ledelsesmæssig forankring af opgave omkring vurdering af nye forskningsresultater mhp. at anbefale, om de er modne til at omsætte til ny klinisk praksis - herunder kan indgå erfaringer fra Danish Translational Hub. For at understøtte ovenstående proces skal forskningsenhederne afrapportere på implikationer af forskningsresultaterne med forslag til, hvilke der kan implementeres, og hvilke der kan føre til nye forskningsprojekter.

5. Implementering af forskningsstrategiens anbefalinger

Fremdriften af implementering af strategien og de enkelte anbefalinger vil løbende blive fulgt.

På et overordnet niveau rapporterer psykiatrisygehuset en årsrapport og udviklingsplan til koncerndirektionen, hvor der bl.a. følges op på strategien med afsæt i den regionale forskningsstrategi.

Endvidere vil der være årlige tematiserede samarbejds møder med deltagelse af forskningsledere og SDU ift. at sikre den rette strategiske udvikling. Herudover er der fastsat nogle overordnede regionale mål, som strategien ligeledes skal være med til at understøtte, og hvor der følges op årligt. Mål og status fremgår af bilag 2.

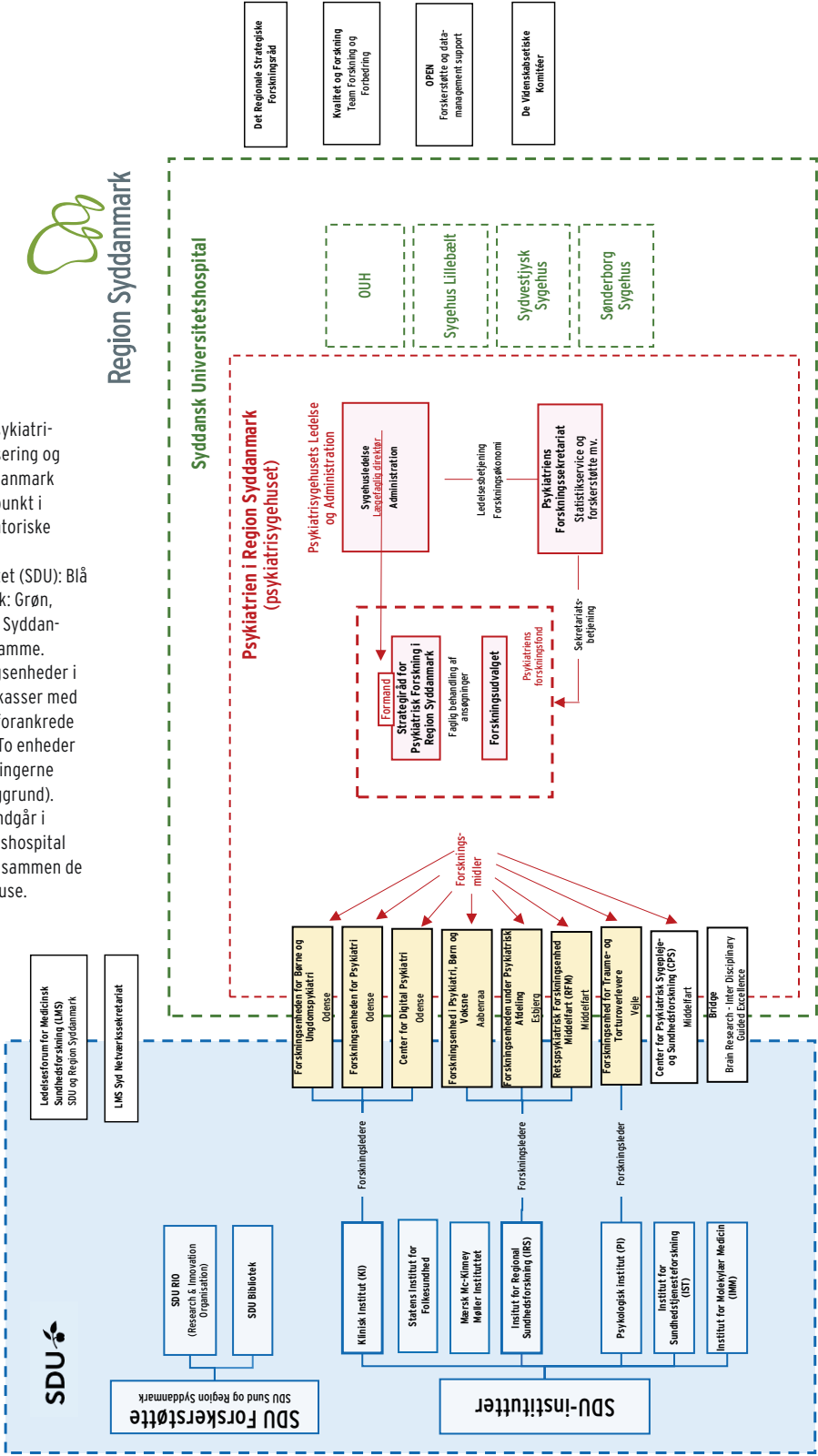
Strategirådet laver en implementeringsplan for de enkelte anbefalinger inkl. en tidsplan, nedsætter arbejdsgrupper og følger op halvårligt. Afdelingsledelseskredsen og psykiatrisygehuset følger en gang om året op på fremdriften af implementeringen af strategien.

Bilag 1: Oversigt over psykiatريفorskningens organisering og ledelse i Region Syddanmark 2022

Figuren illustrerer psykiatريفorskningens organisering og ledelse i Region Syddanmark i 2022 med udgangspunkt i enhedernes organisatoriske tilknytning;

- Syddansk Universitet (SDU): Blå
- Region Syddanmark: Grøn,
- Psykiatrien Region Syddanmark: Rød stiblet ramme.

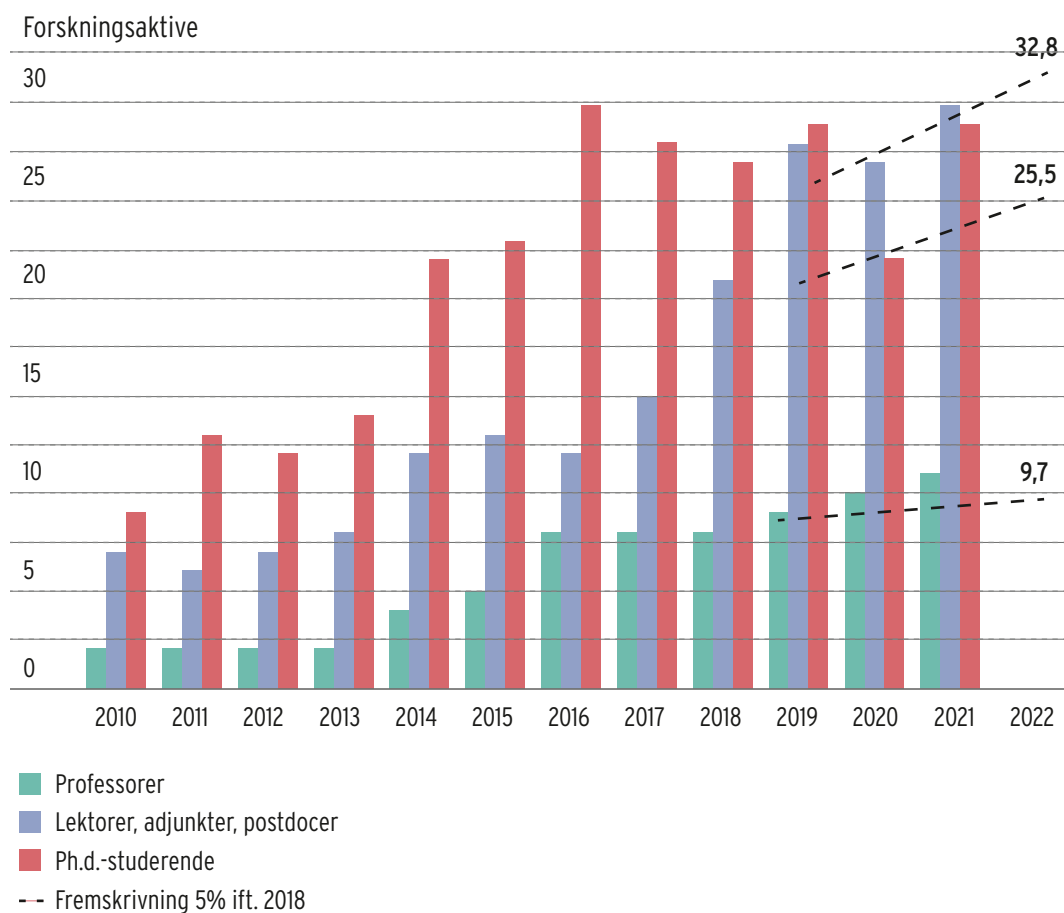
Der er seks forskningsenheder i psykiatrisygehuset (kasser med gul baggrund) - alle forankrede i kliniske afdelinger. To enheder går på tværs af afdelingerne (kasser med hvid baggrund). Psykiatrisygehuset indgår i Syddansk Universitetshospital (grøn stiblet ramme) sammen de fire somatiske sygehuse.

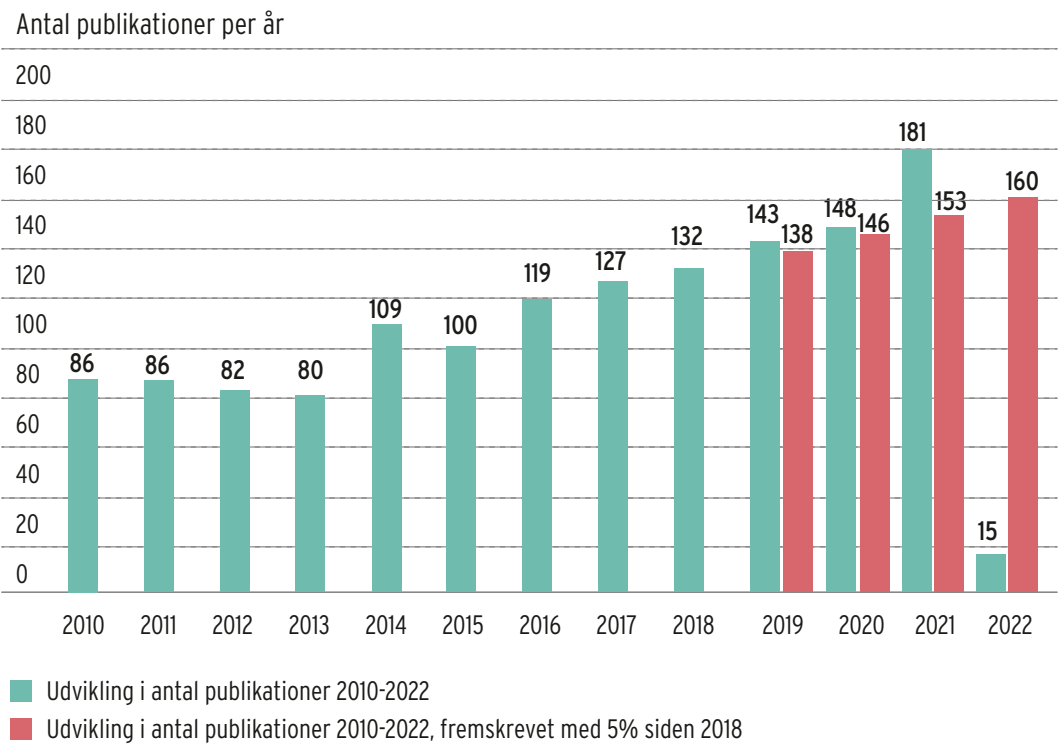
Bilag 2: Status på regionale mål på forskningsområdet

Nedenstående figurer (figur 1-6) stammer fra psykiatrisygehusets Årsrapport for Psykiatrisk Forskning 2021. Årsrapporten giver en årlig status på forskning i psykiatrisygehuset herunder på en række overordnede regionale mål, hvilke figurerne netop illustrerer.

Figur 1: Udvikling i antal forskningsaktive i perioden 2010-2021

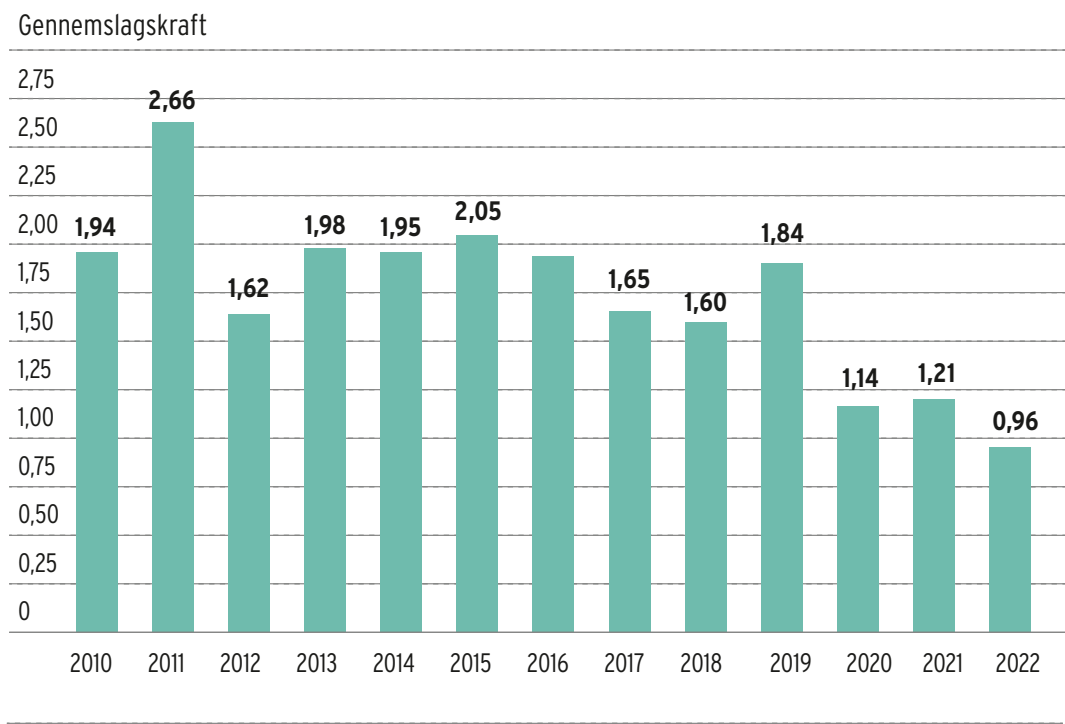
Figur 2: Udvikling i antal publikationer i videnskabelige tidsskrifter med peer-review i perioden 2010-2021

Entity: Psychiatry in the Region of Southern Denmark; Year range 2010 to 2022;
Data source: Scopus up to 2 February 2022.

Sholary_Output_vs_Publication_Year

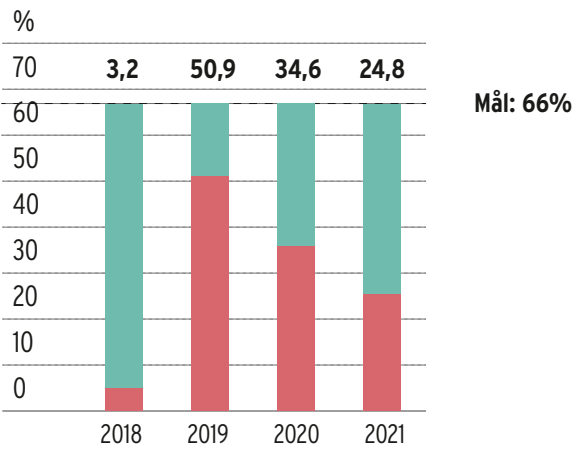
Figur 3: Udvikling i publikationers gennemslagskraft

Entity: 11the Publication Year and Field-Weighted Citation Impact. Year range: 2010 to 2022.
Data source: Scopus up to 2 February 2022.

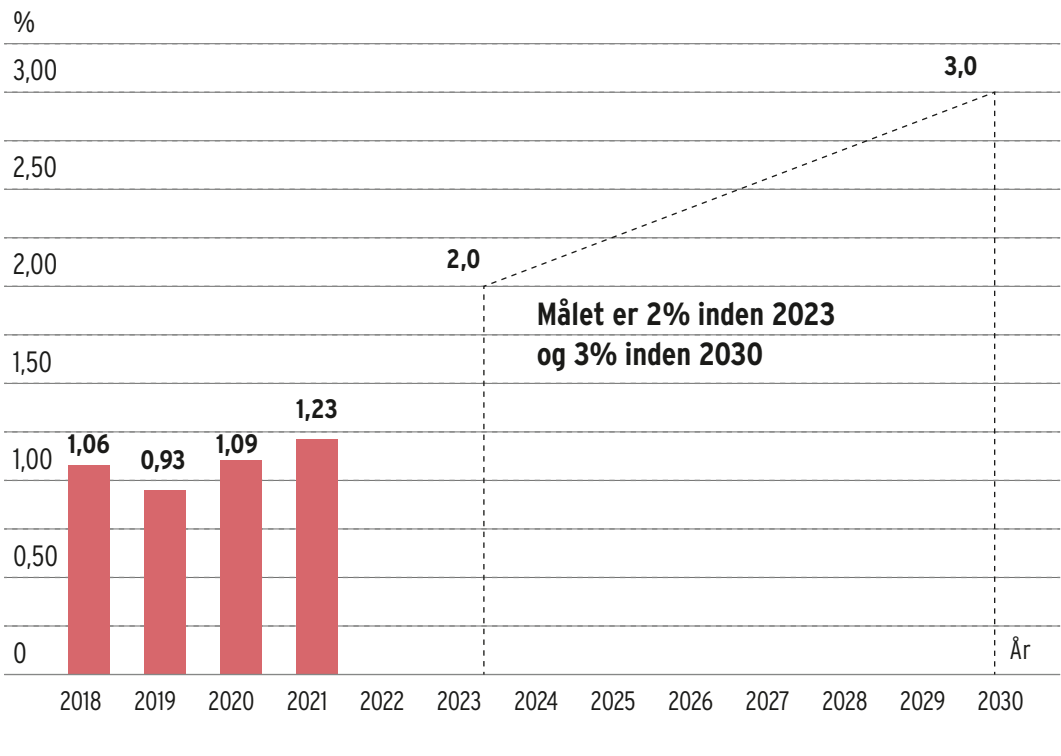
Som en 'proxy' for videnskabelig impact kan anvendes metrikken 'fagnormaliseret' (Field-Weighted Citation Impact). Dette er uafhængig af størrelse af organisationen og faglig profil. Feltvægtet gennemslagskraft er et mål for gennemsnit antal citationer, som er opnået set ift. verdensgennemsnittet for lignende publikationer. Verdensgennemsnittet er 1, det vil sige, at en gennemslagskraft på 1,5 betyder, at organisationens output er citeret 50 procent mere set ift. det forventede.

Figur 4: Andel af forskningsmidler, der er opnået fra eksterne fonde, år 2018- 2021

Entity: Andel af midler, der er opnået fra eksterne fonde. Year range: 2018 to 2021.

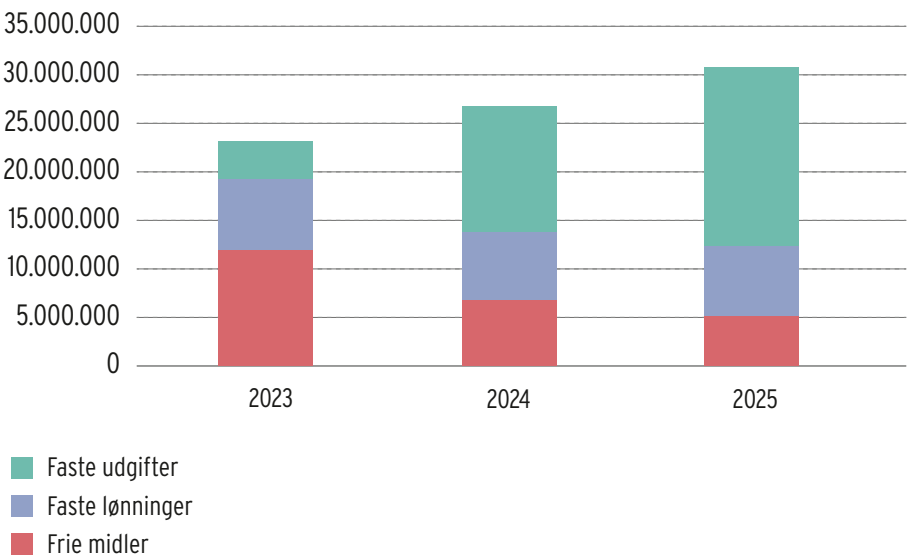
Figur 5: Andel af psykiatriens driftsbudget, der anvendes til forskning i perioden 2018-2021

Entity: Andel af psykiatriens driftsbudget, der anvendes tili forskning. Year range: 2018 to 2021.

Figur 6: Fremskrivning af psykiatriens budget ift. hhv. faste udgifter, faste lønninger samt frie midler

Forventet forskningsbudget 2023-2025

Ovenstående figur er et øjebliksbillede, som afspejler, hvordan midlerne på forskningsområdet er disponeret pr. oktober 2022.

Budgettet er opdelt i følgende poster:

- Faste udgifter, bl.a. midler, som er disponeret til igangværende interne projekter, samt diverse puljer på forskningsområdet.
- Faste lønninger.
- Frie midler, som vil kunne disponeres til genbevilling af uforbrugte midler fra tidligere år, uddelinger i strategirådet eller andre tiltag på forskningsområdet.

Fordelingen mellem de faste udgifter, faste lønninger og frie midler er ikke endelig, kun et øjebliksbillede. Fordelingen mellem posterne vil bl.a. ændre sig i takt med de kommende uddelingsrunder i strategirådet samt årlige genbevillinger af uforbrugte midler fra tidligere år.

Hver gang der i de kommende år bruges midler på forskningsområdet, vil de frie midler løbende blive disponeret til specifikke formål og komme ned under faste midler. Puljen af frie midler vil dermed blive mindre over de kommende år og ikke blive ved med at være, som den er præsenteret i ovenstående figur.

Bilag 3: Viden og værktøjer til forskere

Forskere ved psykiatrisygehuset og SDU har adgang til en række administrative hjælpere, vejledninger og instrukser. De er oplistet herunder.

FORSKNINGSSTØTTE TIL FORSKERE

I Region Syddanmark:

- Psykiatriens Forskningssekretariat: [Forskningssekretariatet for Psykiatrien i Region Syddanmark](#)
- OPEN - støtte til dataindsamling, biobank, registerdata og formalia omkring forskningsprojekter: [OPEN - Open Patient data Explorative Network](#)
- SDEO - støtte til internationale udviklingsprojekter, partnerskaber, kompetencer og netværk: [South Denmark European Office](#)

Ved Syddansk Universitet (kræver tilknytning):

- Syddansk Forskerstøtte: [Syddansk Forskerstøtte \(sdunet.dk\)](#)
- SDU RIO - støtte til kontrakter, kommercialisering og økonomisk administration af eksterne bevillinger: [SDU RIOs tilbud til forskere - SDU](#)
- Syddansk Universitetsbibliotek - LibGuides: <https://libguides.sdu.dk/Sundhedsvidenskab>

Fælles portal - forskningsinfrastruktur:

[Forskningsinfrastruktur i Region Syddanmark - SDU](#)

FONDSANSØGNING - VEJLEDNING, ÅRSHJUL MV.

- Midler fra Psykiatriens Forskningsfond: [Midler fra Psykiatriens Forskningsfond \(psykiatriensyddanmark.dk\)](#)
- Vejledning til ansøgningssystemet e-fond: [Vejledning til ansøgningssystem e-fond til Psykiatriens Forskningsfond \(psykiatriensyddanmark.dk\)](#)
- Forskningsfinansiering - årshjul over fonde og deadlines, Research Professional mv: [Forskningsfinansiering - Syddansk Forskerstøtte - SDU](#)
- De Videnskabsetiske Komitéer ved Region Syddanmark: [De videnskabsetiske Komitéer \(regionsyddanmark.dk\)](#)

Region Syddanmark: [Region Syddanmark](#)

Psykiatrien i Region Syddanmark (psykiatrisygehuset):

[Psykiatrien i Region Syddanmark](#)

Syddansk Universitet (SDU): [Syddansk Universitet \(sdu.dk\)](#)

Sygehuse i Region Syddanmark: [Sygehuse i Region Syddanmark](#)

Bilag 4: Udfordringer på psykiatriområdet

Forskning af høj kvalitet er af afgørende betydning for at sikre udviklingen af psykiatrien. Den kommende forskningsstrategi skal adressere de hovedudfordringer, som psykiatrien står overfor i de kommende år.

NATIONALE UDFORDRINGER

I det faglige oplæg til en 10-årsplan "Bedre mental sundhed og en styrket indsats til mennesker med psykiske lidelser" fra Sundhedsstyrelsen fremgår, hvilke udfordringer psykiske lidelser er for den generelle folkesundhed, og hvilke udfordringer psykiatrien har set i en national kontekst:

Udfordringer ift. folkesundheden	Hovedproblemer i den nuværende indsats
• Særligt børn og unge har dårlig mental sundhed • Psykiske lidelser udgør ca. 25% af den samlede sygdomsbyrde • Høje samfundsmæssige omkostninger ved psykiske lidelser • Ca. 1 ud af 2 får selv psykisk lidelse i et livsforløb, og alle har det i familien • Mennesker med svær psykiske lidelse lever 15-20 år kortere end baggrundsbefolkningen • Stigning i søgning på udredning, pleje og behandling af psykiske lidelser	• Utilstrækkelig tilgængelighed, kapacitet og sammenhæng • Utilstrækkelig kvalitet og tværfaglighed i de eksisterende tilbud • Utilstrækkelige forebyggende og tidlige indsatser • Stigmatisering, manglende prioritering og ligestilling • Utilstrækkelig forskning, faglig udvikling og manglende prestige

I det faglige oplæg pointeres herudover, at manglende prioritering af forskning og faglig udvikling giver manglende prestige og udfordringer ift. fastholdelse og rekruttering. Inden for de psykiatriske specialer har der ikke i samme grad været tradition for at udvikle evidensbaserede retningslinjer som inden for andre lægefaglige specialer. Ligeledes er der begrænset faglig udvikling og dokumentation af indsatserne til mennesker med psykiske lidelser i kommuner og praksissektor. Den begrænsede dokumentation, udvikling og forskning medfører en utilstrækkelig viden om psykiske lidelser samt om effekten af indsatserne kombineret med en begrænset implementering af effektive indsatser.

At psykiatriområdet ikke har samme vilkår for faglig udvikling og forskning betyder, at psykiatrien ofte opleves mindre attraktiv at beskæftige sig med sammenlignet med andre sygdomsområder. Rekruttering og fastholdelse i psykiatrien gennem styrket forskning og faglig udvikling er derfor også en helt central udfordring, som skal adresseres i de kommende år.

REGIONALE UDFORDRINGER

I forbindelse med tilblivelsen af forskningsstrategien har der været en bred involverende dialog, som har peget på følgende udfordringer, som strategien skal adressere:

- Stigende behov for støtte til forskere ift. fx udarbejdelse af budgetter mv til ansøgninger og statistikerstøtte.
- Behov for videreudvikling af procedurer og principper for tildeling af psykiatrisygehusets egne midler til forskningsprojekter, herunder klarhed over, hvordan der kan disponeres på de enkelte forskningsenheder og centralt.
- Behov for styrkelse af tværfaglig forskning på tværs af afdelingerne og sikring af, at forskningsenhederne er store nok til at sikre forskerne den fornødne faglige sparring og administrative understøttelse.
- Sikring af lige adgang for patienter, pårørende og klinikere ift. både at indgå i forskningsprojekter og få viden om og gavn af nye forskningsresultater.
- Forskning er en forudsætning for fastholdelse af de rette kliniske specialister samt fastholdelse og udbygning af højt specialiserede funktioner i psykiatrisygehuset.
- Der bør være en højere grad af systematik omkring implementering af nye forskningsresultater i den kliniske praksis i hele psykiatrisygehuset.

